

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2014. gada 17. aprīlī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Aija Branta, tiesneši Sanita Osipova un Gunārs Kusiņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Latvijas Republikas Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 50/2014),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu izvērtēt Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma (turpmāk – Privatizācijas pabeigšanas likums) 26. panta pirmās daļas 3. punkta un 32. panta ceturtais daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. un 91. pantam.

2. Privatizācijas pabeigšanas likuma 26. panta pirmās daļas 3. punkts noteic: „Dzīvojamās ēkas īpašniekiem vai augļu dārzu lietotājiem, kuriem zeme piešķirta ar apbūves tiesībām, zemes lietošanas tiesības izbeidzas, ja: [...] 3) līdz 2011. gada 30. decembrim nav noslēgts zemes izpirkuma (pirkuma) līgums ar valsts akciju sabiedrību „Latvijas Hipotēku un zemes banka”, arī tādā gadījumā, ja līdz zemes

kadastrālajai uzmērīšanai un izpirkuma (pirkuma) līguma slēgšanai ir veikta priekšapmaksā.”

Savukārt Privatizācijas pabeigšanas likuma 32. panta ceturtnā daļa noteic: „Ja persona ir veikusi priekšapmaksā, bet šajā likumā noteiktajā termiņā nav noslēgusi līgumu ar valsts akciju sabiedrību „Latvijas Hipotēku un zemes banka” vai šā likuma 23. panta 11.² daļā vai 24. panta 4.¹ daļā minēto institūciju, pārskaitītie privatizācijas sertifikāti tiek dzēsti saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, kas izdoti, pamatojoties uz likumu „Par privatizācijas sertifikātiem”.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektnā daļā, lemjot par to, vai uz saņemtnā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu prasījums par likuma normas atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot civillietu. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 1. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot civillietu vai krimināllietu pirmajā instancē, apelācijas vai kasācijas kārtībā, uzskata, ka norma, kas būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai (aktam).

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka, izskatot lietu [..], tai ir jāpiemēro Privatizācijas pabeigšanas likuma 26. panta pirmās daļas 3. punkts un 32. panta ceturtnā daļa.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja, ievērojot Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības, ir tiesīga iesniegt pieteikumu.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par pieteikuma juridisko pamatojumu ir uzskatāma tiesību normu satura analīze, paskaidrojumi, kādā veidā apstrīdētā norma ierobežo pamattiesības, tās pieņemšanas procedūras tiesiskuma izvērtējums, kā arī leģitīmā mērķa un pamattiesību ierobežojuma samērīguma izvērtējums.

6.1. Ja tiek apstrīdētas vairākas normas, pieteikumā ir jāiekļauj juridiskais pamatojums par katras apstrīdētās normas neatbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām un jāsniedz vērtējums par katras apstrīdētās normas pieņemšanas procedūras tiesiskumu. Tomēr pieteikumā šāds pamatojums un vērtējums nav sniegts nedz par Privatizācijas pabeigšanas likuma 26. panta pirmās daļas 3. punktu, nedz par 32. panta ceturto daļu.

6.2. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Privatizācijas pabeigšanas likuma 26. panta pirmās daļas 3. punkts neatbilst Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertajam vienlīdzības principam. Pieteikuma iesniedzēja ir norādījusi, kādi kritēriji ir jāizvērtē, lai atzītu, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam (*sk. pieteikuma 4.lpp.*), tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka zemes izpirkuma gadījumā atšķirīgai attieksmei pret personām, kurām zeme piešķirta ar apbūves tiesībām, un personām, kurām ir atjaunojamas īpašuma tiesības uz zemi, nav objektīva un saprātīga pamata, un šajā gadījumā nav ievērots samērīguma princips.

Tādējādi pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums par Privatizācijas pabeigšanas likuma 26. panta pirmās daļas 3. punkta neatbilstību Satversmes 91. pantam.

6.3. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka Privatizācijas pabeigšanas likuma 32. panta ceturto daļu aizskar personu Satversmes 105. pantā nostiprinātās tiesības uz īpašumu.

Vērtējot, vai īpašuma tiesību ierobežojums ir attaisnojams, Satversmes tiesa pārbauda, vai šāds ierobežojums ir noteikts ar likumu, vai tas ir noteikts leģitīmā mērķa labad un vai tas atbilst samērīguma principam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 8. jūnija sprieduma lietā Nr. 2007-01-01 22. punktu*). Savukārt, lai izvērtētu pamattiesību ierobežojuma samērīgumu, jānoskaidro: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai nepastāv personu pamattiesības mazāk

ierobežojoši (saudzējošāki) līdzekļi; 3) vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 23. punktu*).

Pieteikumā ir sniegts jēdziena „tiesības uz īpašumu” skaidrojums, faktisko apstākļu izklāsts kopsakarā ar tiesību uz īpašumu saturu, pamatojums tam, ka privatizācijas sertifikāti ietilpst Satversmes 105. panta tvērumā, kā arī izteikts viedoklis par situācijas neatbilstību tiesiskuma un taisnīguma principam. Tomēr pieteikumā nav norādīti apsvērumi par Privatizācijas pabeigšanas likuma 32. panta ceturtajā daļā ietvertā īpašuma tiesību ierobežojuma legītīmo mērķi, kā arī nav sniegts pamatojums tam, ka konkrētajā gadījumā personu īpašuma tiesību ierobežojums neatbilst samērīguma principam.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējas norādītie apsvērumi attiecībā uz Privatizācijas pabeigšanas likuma 32. panta ceturto daļu nav uzskatāmi par pieteikuma juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta izpratnē.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1.kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc Latvijas Republikas Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas pieteikuma (pieteikums Nr. 50/2014).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētāja

A. Branta